

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ
- DODATOK KU ŠKOLSKÉMU VZDELÁVACIEMU PROGRAMU

Obsah

1. ROČNÍK	2
Matematika	2
Prírodoveda	2
2. ROČNÍK	3
Matematika	3
Slovenský jazyk a literatúra	5
Prírodoveda	5
Vlastiveda	6
Telesná výchova	7
Náboženská výchova, Etická výchova	7
Výtvarná výchova	7
Hudobná výchova	7
Informatická výchova	8
Triednická hodina	8
3. ROČNÍK	8
4. ROČNÍK	10
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA	12
PREDMET: Anglický jazyk	16
Matematika	17
Geografia	19
Fyzika	20
Chémia	22
Biológia	25
Dejepis	27
Občianska náuka	28
Etická výchova (osobnostný a sociálny rozvoj)	29
Človek a svet práce	32
Technika	32
Tvorba životného prostredia	33
Telesná a športová výchova	34
Náboženská výchova	34
Aktualizácia podľa Dodatku č. 1 (platné od 1.9.2016)	35

1. STUPEŇ

1. ROČNÍK

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

Využitie tém v jednotlivých vyučovacích predmetoch

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia : Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorit a zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1 : Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia

Očakávaná , že žiak je schopný:

Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia

Očakávaná , že žiak je schopný :

Posúdiť spôsoby , akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny.

Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávaná , že žiak je schopný:

Opísať príklady bohatstva a chudoby.

Čiastková kompetencia 4: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávaná , že žiak je schopný:

Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

Čiastková kompetencia 5: *Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti*

Očakávaná , že žiak je schopný: *Vedieť stručne popísať ekonomickú sféru človeka a rodiny*

Využitie témy v jednotlivých vyučovacích predmetoch :

Matematika, Prírodoveda, Slovenský jazyk a literatúra

Matematika

Pomenovať základné ľudské hodnoty a potreby.

-slovné úlohy

Hodnota ľudskej práce a peňazí

-spájanie čísel s nominálnou hodnotou našej meny

-používanie peňazí v bežných situáciách (hra na obchod)

- odhadne a skontroluje cenu nákupu a vrátenia peňazí

Problematika bohatstva a chudoby

-slovné úlohy

Prírodoveda

Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje skúsenosti s prácami v domácnosti.

Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole a mimo nej.

Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami a hospodárneho správania sa v domácnosti.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia: *Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.*

Čiastková kompetencia 1: *Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.*

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.

Čiastková kompetencia 2: Kontrolovať osobné údaje a informácie

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.

Čiastková kompetencia 3: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. Vymedziť jednotlivé kroky pomocou zhodnotenia alternatív. Používať rozhodovanie pri krátkodobých cieľoch."

Čiastková kompetencia 4: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady míňania peňazí u detí predchádzajúcich generácií. Porozprávať o hodnotách a postojoch predchádzajúcich generácií na základe ich osobných príbehov o peniazoch.

Čiastková kompetencia 5: Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný: Vysvetliť podmienky na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.

Využitie témy v jednotlivých vyučovacích predmetoch: Prírodoveda, výlety a exkurzie

Prírodoveda:

Zoradenie osobných želaní /potrieb podľa ich dôležitosti

Výlety a exkurzie:

Opísať, ktoré osobné informácie by nemali byť odhalené tretím osobám.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby."

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

Využitie v predmetoch : Matematika, Prírodoveda

Matematika

Vysvetliť na príkladoch vzťah človeka a rodiny k peniazom.

Prírodoveda

Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Vysvetliť, čo sú to osobné príjmi.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností.

Využitie v predmetoch: Trednická hodina

Opísať situácie, kedy si človek peniaze/predmety požičiava.

Opísať aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec iného človeka.

2. ROČNÍK

Matematika

1. Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že absolvent je schopný: Úroveň 1:

Uviest' príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej. (slovné úlohy, matematické operácie na sčítanie a odčítanie)

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Uviest' príklady míňania peňazí u detí predchádzajúcich generácií. Porozprávať o hodnotách a postojoch predchádzajúcich generácií na základe ich osobných príbehov o peniazoch. (odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla).

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Čiastková kompetencia 5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Vysvetliť na jednoduchom príklade vzťah človeka a rodiny k peniazom (matematické operácie na sčítanie a odčítanie)

Čiastková kompetencia 7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti, inšpirované úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote. (vzťah medzi sčítaním a odčítaním, skúška správnosti)

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia 3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia. (slovné úlohy na sčítanie a odčítanie)

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. (porovnávanie čísel)

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán. 1 5

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Porozprávať, aké môžu byť výdavky na domácnosť a aké môžu byť zdroje príjmov v domácnosti. (porovnávanie čísel, slovné úlohy)

5. Úver a dlh

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov. **Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1:** Opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností. (zložené slovné úlohy)

6. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Vysvetliť, na čo by človek mohol minúť väčšiu sumu peňazí, ktorú si našetril v peňažnej inštitúcii. (slovné úlohy)

Čiastková kompetencia 5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Vysvetliť, že za všetko sa platí daň. Popísať, ako sa kupuje dom alebo auto pre domácnosť a aké majú s tým rodičia výdavky. (slovné úlohy)

7. Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje. (slovné úlohy)

Slovenský jazyk a literatúra

1. Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že absolvent je schopný: Úroveň 1: Pomenovať základné ľudské hodnoty (Čítanie: Ako čerešne oklamali chlapca)

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. (Píšeme listy, želacie vety)

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Uviesť príklady miňania peňazí u detí predchádzajúcich generácií. Porozprávať o hodnotách a postojoch predchádzajúcich generácií na základe ich osobných príbehov o peniazoch. (Rozprávame, ako vyzerá svet okolo nás)

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1:: Úroveň 1: Opísať, čo je povolanie a zamestnanie. (Čítanie: Kominári – čierni chlapci)

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok. (Čítanie: Upratovačka a rozhadzovači)

Čiastková kompetencia 3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia. (Čítanie: O troch grošoch)

5. Úver a dlh

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať práva žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec iného človeka. (Čítanie: Fumiko)

6. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako finančná gramotnosť prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Opísať svoju predstavu o tom ako človek môže sporiť(Čítanie: Ako sme sa tešili na Vianoce)

7. Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou. (Tykanie, vykanie)

Prírodoveda

1. Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1: Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.

(Prečo máme domy)

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Čiastková kompetencia 2: Násť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. (Prečo máme domy)

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Čiastková kompetencia 2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Opísať príklady základných životných potrieb. (Prečo sa staráme o svoje zdravie - potrava ako zdroj energie)

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darčovstvo.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná. (Vianoce)

5. Úver a dlh

Čiastková kompetencia 3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením alebo ako ich zvládnuť.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si peňazí. (Prečo máme rôzne domy)

6. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť. (Prečo je voda dôležitá)

7. Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným poistením.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje. (Prečo sa staráme o svoje zdravie)

Vlastiveda

1. Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Očakávaná, že absolvent je schopný: Úroveň 1: Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. (Rodina a príbuzní)

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Uviesť príklady mienania peňazí u detí predchádzajúcich generácií. Porozprávať o hodnotách a postojoch predchádzajúcich generácií na základe ich osobných príbehov o peniazoch.

(Spomíname na našich predkov)

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. (Rodina a príbuzní)

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia 6: Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.

Očakávaná, že žiak je schopný: Úroveň 1: Uviesť predmet, ktorý zdedil niektorý z členov domácnosti. (Spomíname na našich predkov)

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná. (Ako sa vyznať v okolí, Služby, kultúra a šport)

5. Úver a dlh

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať situácie, kedy si človek peniaze/predmety nakupuje a kedy si ich požičiava (Predvianočný čas)

6. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť (Veľká noc)

7. Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou. (Rodina a príbuzní)

Telesná výchova

1. Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že absolvent je schopný: *Úroveň 1:*

Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej. (BOZ na hodinách telesnej výchovy)

Náboženská výchova, Etická výchova

1. Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že absolvent je schopný: *Úroveň 1:* Pomenovať základné ľudské hodnoty (Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov)

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. (Vyjadrovanie citov, Iniciatíva)

Výtvarná výchova

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok (Naša škola)

6. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť, na čo by človek mohol minúť väčšiu sumu peňazí, ktorú si našetрил v peňažnej inštitúcii. (Najkrajší zážitok z prázdnin)

Hudobná výchova

1. Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že absolvent je schopný: Úroveň 1: Pomenovať základné ľudské hodnoty (Riekanka o mamkách)

Informatická výchova

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1:Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií. (Skúmame internet)

5. Úver a dlh

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov. **Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1:** Opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností. (Skúmame internet)

Triednická hodina

1. Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že absolvent je schopný: Úroveň 1:

Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej. (Vzťah k školským potrebám)

7. Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Očakávania, že žiak je schopný: Úroveň 1:Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou (Medzinárodný deň starších osôb 01.10.)

3. ROČNÍK

Téma:

Využitie v predmetoch:

Téma:	Využitie v predmetoch:
1.Človek vo sfére peňazí - Vysvetliť žiakom pojem zodpovednosti a samostatnosti vo vzťahu k ich vlastnej existencii v dospelosti. - Oboznámiť žiakov s pojmami ľudská hodnota a ľudská potreba na príkladoch zo života v rámci mentálnej úrovne a sociálneho zaradenia žiakov (rodina, zdravie, jedlo, spánok a pod.) - Vysvetliť žiakom prepojenie medzi prácou a jedným z jej možných ohodnotení - peniazmi (žiač za svoju prácu v škole je ohodnotený známkom, výpomoc s domácimi prácami - pochvala od rodičov, vreckové) - Popísať problematiku bohatstva a chudoby s dôrazom na meniteľnosť daného stavu (chudoba nie je dedičná je to len ľudské rozhodnutie ostať chudobným) Kollár – bohatý, bezdomovec -chudoba)Deti sú schopné prekonať finančné nedostatky vlastných rodičov. - Vychovávať žiakov k váženiu si a uvedomeniu si duchovných a materiálnych hodnôt vo svojom okolí – žiť hospodárne (praktické narábanie s vecami, úmyselné neničenie)	Matematika Slovné úlohy, sčítanie, odčítanie Prírodoveda Živá a neživá príroda, prírodniny, ľudské výtvary Slovenský jazyk Sloh – blahoželanie
2.Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí - Naučiť žiakov byť zodpovednými za vlastné rozhodnutia v oblasti financií (možný zárobok nesmie byť prekročený neuváženými výdav-	Matematika: Slovné úlohy

<p>kami (dieťa ide do obchodu a má 1 euro a chce si kúpiť čokoládu, musí si byť vedomé akú finančnú hodnotu má pri sebe a že hodnota čokolády nesmie byť vyššia)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pri zhodnocovaní vlastných financií používať overené zdroje – médiá, inštitúcie garantované štátom a nepodľahnúť lákavým ponukám finančných podvodníkov, zneužívanie osobných údajov (meno, bydlisko, tel. číslo sú ich osobné údaje, ktoré sa nemajú cudzím ľuďom hovoriť) - Vedieť si vytvoriť hierarchiu najnutnejších a menej potrebných finančných výdavkov (môžem si kúpiť len to, na čo mám peniaze) - Použiť príklady rôznych generácií ohľadom míňania peňazí (21. stor.- mobily, počítače, hry, oblečenie 20. stor.- kino, spoločenské aktivity, šport, oblečenie) - Každý človek má nárok reklamovať chybný tovar – ochrana spotrebiteľa (čokoláda po záručnej dobe) 	<p>sčítanie, odčítanie</p> <p>Sloven.jazyk - sloh Reklama, vybrané slová Čítanie</p> <p>Vlastiveda Časová priamka, Archeolog. vykopávky (histor. a súčasné predmety)</p> <p>Triednické hodiny</p>
<p>3.Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť žiakom čo je to osobná, rodinná a spoločenská potreba (ja si chcem kúpiť, my si chceme kúpiť, dosiahnuť niečo – uznanie, spoločenské postavenie) - Príklady na životné potreby (získať vhodné vzdelanie, nájsť si vyhovujúcu prácu – mať stabilný príjem pre zabezpečenie rodiny) - Žiakom zdôrazniť, že štúdium je prvým predpokladom pre získanie zamestnania/je dôležitý výber školy, ktorý má predznamenať ďalšie pracovné smerovanie žiaka. - Vysvetliť žiakom možné spôsoby získavania peňazí: plat za prácu, dar, dedičstvo a pod. - Naša spoločnosť, v ktorej žijeme má nastavený systém vo vzťahu k peniazom. Každý človek, rodina potrebuje peniaze k prežitiu. - Úspešnosť vo finančnej oblasti: stabilná práca s možným kariérnym postupom. Neúspešnosť: krátkodobé finančne nezaujímavé zamestnania. 	<p>Matematika: Slovné úlohy: sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie</p> <p>Slov.jazyk: Čítanie- čím chcem byť</p> <p>Vybrané slová</p> <p>Prírodoveda: Prečo potrebujeme zmysly (zdravá strava...)</p> <p>Triednické hodiny</p>
<p>4.Plánovanie a hospodárenie s peniazmi</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Vypracovať si finančný plán, v ktorom viem porovnať predpokladaný príjem s možnými výdavkami a na základe zistených faktov konať finančné transakcie/ výlet - V diskusii overiť vnímanie žiakov ohľadom výdavkov v domácnosti - Vysvetliť žiakom dôležitosť prehľadnosti v dokumentoch typu: dedičstvo, faktúry, dôležité účty - Vysvetliť žiakom systém cenových relácií v rôznych obchodoch a nasmerovať ich na zodpovedné rozhodovanie pri nákupoch (čokoláda v Tesco stojí 1 euro, tá istá čokoláda v Lidli stojí 0,80 centov, zvážiť si možné použitie vzniknutého finančného rozdielu) - Vysvetliť žiakom zmysel charitatívnych organizácií a poukázať na ich vierohodnosť (podvody) 	<p>Matematika: Slovné úlohy: sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie</p> <p>Slov.jazyk: Vybrané slová Čítanie</p> <p>Vlastiveda: Naše mestá</p> <p>Triednické hodiny</p>
<p>5.Úver a dlh</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť žiakom požičiavanie peňazí (kúpa auta, bytu a ich vlastnú zodpovednosť pri ich splácaní – výška príjmu, nutné výdavky, zostatok -platba úveru. - Každý kto si niečo požičia (knihu) by mal splniť dohodu ohľadom 	<p>Matematika: Slovné úlohy: sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie</p> <p>Slov.jazyk</p>

<p>termínu vrátenia a nepoškodenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť deťom riziko požičiavania peňazí a možného zadĺženia sa: exekúcia odobratie osobného majetku – bezdomovec. 	<p>Vybrané slová Čítanie Vlastiveda: Mestá, osídľovanie Triednické hodiny</p>
<p>6.Sporenie a investovanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť žiakom zmysel sporenia: mať záujem si niečo kúpiť alebo si tvoriť stabilnú finančnú rezervu (šetrenie do pokladničiek a pod.) - Vysvetliť žiakom slovo investícia: kúpa domu a jeho dlho trvajúca finančná hodnota - Narábanie s peniazmi: ukladanie do vierohodných finančných inštitúcií – banky + nabiehajúce úroky, ochrana pred zlodejmi. - Vysvetliť žiakom investovanie väčšej sumy do veci, ktorá bude mať dlhotrvajúcu hodnotu s možnosťou zvýšenia nákupnej ceny (dom) - Vysvetliť žiakom pojem daň a jej praktické uplatňovanie, napr. kúpa domu 	<p>Matematika: Slovné úlohy, sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie Slov.jazyk: Vybrané slová Čítanie Prírodoveda: Prečo stromy plačú Vlastiveda: Lesy- naše pľúca Triednické hodiny</p>
<p>7.Riadenie rizika a poistenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť pojem riziko na úrovni nedbanlivého narábania s peniazmi (zadĺženie sa v dôsledku väčších výdavkov ako príjmov, vreckové na týždeň miniem za dva dni a požičiam si od kamaráta) - Niekedy nie z vlastnej viny stratí človek zamestnanie, dôvodom je nesprávne hospodárenie firmy, štátu - Vysvetliť žiakom, že už v mladosti treba myslieť na starobu a dôchodok a tvoriť si finančné rezervy prostredníctvom produktov ponúkaných finančnými inštitúciami. Sociálna a finančná istota v starobe je základným predpokladom na dôstojné dožitie - Vysvetliť žiakom základné princípy poistenia: istota prostredníctvom poistenia (stane sa úraz, zdravotná poisťovňa preplatí bolestné) 	<p>Matematika: Slovné úlohy, sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie Slov.jazyk: Vybrané slová Čítanie Vlastiveda: Rieky, minerálne pramene Prírodoveda: Prečo sa podobáme na opicu – ľudské telo Triednické hodiny</p>

4. ROČNÍK

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Téma FG	Kompetencia	Téma - učivo
Človek vo sfére peňazí	-Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom.	Sloh: Opis osoby, ústne, písomne Sloh: Diskusia, názor SJL: Slovné druhy- Číslovky
Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	-Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.	Sloh: Diskusia, názor
Zabezpečenie peňazí pre uspokojenie životných potrieb- príjem, práca	-Uviesť príklady, ako vzdelanie a praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života.	Sloh: Koncept

Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	-Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia.	Sloh: Plagát Sloh: Diskusia, názor Čítanie: Plagát
Úver a dlh	- Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.	SJL- Slovné druhy- Číslovky
Sporenie a investovanie	-Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností.	Sloh: Interview SJL: Slovné druhy- Číslovky

PRÍRODOVEDA

Finančná gramotnosť 4. roč.

Téma FG	Kompetencia	Téma - učivo
Človek vo sfére peňazí	Pomenovať základné ľudské potreby	Podmienky života na Zemi
Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Opísať, ktoré druhy osobných rozhodnutí by nemali byť odhalené tretím osobám	Prečo niektoré živočích žijú v skupinách Prečo vlci žijú v svorkách
Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb- príjem a práca	Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.	Prečo je dôležité čo jeme
Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.	Prečo je dôležité čo jeme
Sporenie a investovanie	Zoradiť si osobné želania /potreby podľa ich dôležitosti	Symbióza rastlín a živočíchov

MATEMATIKA 4.ročník – Finančná gramotnosť

Tematický celok	Téma FG
Násobenie a delenie v obore násobilky Komutatívnosť násobenia s kombinatorickou motiváciou Rozdelenie na daný počet	Sporenie a investovanie
Násobenie a delenie Riešenie jednoduchých slovných úloh typu porovnanie podielom Nepriamo sformulované slovné úlohy Slovné úlohy na priamu úmernosť	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi
Sčítanie a odčítanie do 10000 Počítanie bez prechodu Počítanie so zaokrúhlenými číslami	Človek vo sfére peňazí
Písomné sčítanie a odčítanie Skúška správnosti riešenia Riešenie jednoduchých slovných úloh s využitím edukačných programov	Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Sčítanie a odčítanie do 10000 Sčítanie s prechodom v slovných úlohách Čo má v matematike prednosť	Riadenie rizika a poistenie
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie Slovné spojenie s kombinatorickou motiváciou (rozširujúce učivo)	Úver a dlh
Násobenie a delenie Úlohy na násobenie a delenie Obchodné úlohy	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí
VLASTIVEDA 4.ročník – Finančná gramotnosť	
Tematický celok	Téma FG
Mesta a dediny Život na dedine	Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca
Mesta a dediny Život v meste	Úver a dlh
Cestujeme Ktorá preprava je najvýhodnejšia	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi
Ako pretvárame krajinu Lesníctvo, poľnohospodárstvo	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

2. STUPEŇ

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania: Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie.

Využitie 5. ročník: literárna zložka – TC: Poézia – piesne: Pracovné piesne

Využitie 6. ročník: TC: Detektívna literatúra: Emil a detektívi
slohová zložka – TC: Svet v pohybe: Rozprávania

Využitie 7. ročník: slohová zložka – TC: Komunikačné situácie: Asertívna a efektívna komunikácia
literárna zložka – TC: Piesne: Mince na dne fontán, Voda čo ma drží nad vodou

Využitie 8. ročník: slohová zložka – TC: Opakovanie učiva zo 7. ročníka: Čo ovplyvňuje našu budúcnosť, TC: Debatujeme na úrovni: Cudzie slová, Aká je budúcnosť plastov?

Využitie 9. ročník: jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Očakávania: Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie 5. ročník: literárna zložka – Próza – V ríši rozprávok: Zemský poklad

Využitie 6. ročník: jazyková zložka – TC: Opakovanie vedomostí a zručností z 5. ročníka: Keď upratuje mama

Využitie 7. ročník: TC: Komunikácia v spoločnosti: Slová cudzieho pôvodu, TC: Slovné druhy: Číslovky

literárna zložka – TC: Umelecká literatúra v próze – Detský hrdina v literatúre: Do konca, Z teplého hniezda, Poškolači,

Využitie 8. ročník: slohová zložka – TC: Kto prednesie prejav: Hoď starosti za hlavu a vyhoď si z kopytka

Využitie 9. ročník: jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania: Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Využitie 5. ročník: literárna zložka – TC: Próza – povesti: Detvan a Jánošíkov poklad

Využitie 6. ročník: literárna zložka – TC: Zo života detí: Princ a bedár

Využitie 7. ročník: literárna zložka – TC: Umelecká literatúra v próze - Robinsonáda: Robinson Crusoe, TC: Dramatické umenie: Sokoliar Tomáš

Využitie 8. ročník: jazyková zložka – TC: Buďte asertívni: Môže za to Harry Potter?

Využitie 9. ročník: jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Očakávania: Uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti.

Využitie 5. ročník: literárna zložka – TC: Vedomosti z každej oblasti: Encyklopédia

Využitie 6. ročník: slohová zložka – TC: Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov: Charakteristika osoby

Využitie 7. ročník: literárna zložka – TC: Umelecká literatúra v poézii: Najčistejšia láska

Využitie 8. ročník: literárna zložka - TC: Próza – zo života mladých ľudí: Tri gaštanové kone

Využitie 9. ročník: slohová zložka – TC: Jazykové štýly: Poštová poukážka, podací lístok
jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie 5. ročník: slohová zložka – TC: Informujeme včas a správne: Reklama, inzerát, diskusia
jazyková zložka – TC: Píšeme si so známymi: Číslovky

Využitie 6. ročník: literárna zložka – TC: Poézia, básne: Populárna pieseň

Využitie 7. ročník: jazyková zložka – TC: Komunikačné situácie: Skratky v písomnej komunikácii,

Využitie 8. ročník: slohová zložka – TC: Opakovanie učiva zo 7. ročníka: Čo ovplyvňuje našu budúcnosť, TC: Buďte asertívni: Za jednorazové obaly platíme dva razy,

jazyková zložka – TC: Buďte asertívni: Číslovky, TC: Debatujeme na úrovni: Cudzie slová, Aká je budúcnosť plastov?

literárna zložka - TC: Próza – dievčenský román: Anna zo Zeleného domu,

Využitie 9. ročník: literárna zložka – TC: Próza: Priamov poklad

jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.:

Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste

Využitie 8. ročník: slohová zložka – TC: Uvažujeme nielen o bežných veciach: Každý je kováčom svojho šťastia

Využitie 9. ročník: - jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania: Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie 6. ročník: slohová zložka – TC: Opakovanie vedomostí a zručností z 5. ročníka: Reklama

Využitie 8. ročník: slohová zložka – TC: Buďme asertívni: Náš mobilný svet prestáva byť skutočne mobilný?

Využitie 9. ročník: - jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 3: Kontrolovať osobné informácie.

Očakávania: Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zlodeji môžu získať osobné údaje a informácie.

Využitie 9. ročník: - jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania: Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.

Využitie 9. ročník: - jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávania: Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov

Využitie 6. ročník: slohová zložka – TC: Zhovárame sa a diskutujeme: Diskusia, argument, protiargument

Využitie 9. ročník: - jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Očakávania: Vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom

Využitie 5. ročník: slohová zložka - TC: Informuje včas a správne: Plagát

Využitie 6. ročník: slohová zložka – TC: Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov: Opisný slohový postup, TC: Opakovanie vedomostí a zručností z 5. ročníka: Reklama

Využitie 7. ročník: slohová zložka – TC: Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka: Prázdninový autobus

Využitie 9. ročník: - jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

Literárna exkurzia

Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov.

Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zlodeji môžu získať osobné údaje a informácie. Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávaná: Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

Využitie 5. ročník: slohová zložka – TC: Informuje včas a správne: Reklamná technika. marketing

Využitie 6. ročník: slohová zložka – TC: Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov: Charakteristika osoby

Využitie 9. ročník: slohová zložka – internetové tlačové zdroje – informácie o pracovných miestach, kariére, podnikaní, úradný list

jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

literárna zložka – TC: Próza: Úspešné literárne postavy

Čiastková kompetencia 2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

Očakávaná: Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Využitie 7. ročník: literárna zložka – TC: Umelecká literatúra v próze – Robinsonáda: Robinson Crusoe

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Očakávaná: Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.

Využitie 5. ročník: slohová zložka – TC: Informuje včas a správne: Reklamná technika. marketing

Využitie 8. ročník: slohová zložka – TC: Opakovanie učiva zo 7. ročníka: Čo ovplyvňuje našu budúcnosť

Využitie 9. ročník: slohová zložka – internetové tlačové zdroje – informácie o pracovných miestach, kariére, podnikaní, úradný list

jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

literárna zložka – TC: Próza: Úspešné literárne postavy

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávaná: Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.

Využitie 5. ročník: slohová zložka – TC: Informuje včas a správne: Reklamná technika. marketing

Využitie 6. ročník: slohová zložka – TC: Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov: Charakteristika osoby

Využitie 7. ročník: slohová zložka – TC: Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka: Prázdninový autobus

Využitie 8. ročník: literárna zložka - TC: Próza – dievčenský román: Anna zo Zeleného domu

Využitie 9. ročník: slohová zložka – internetové tlačové zdroje – informácie o pracovných miestach, kariére, podnikaní, úradný list

jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania: Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.

Využitie 5. ročník: slohová zložka – TC: Informuje včas a správne: Reklamná technika. marketing

Využitie 6. ročník: slohová zložka – TC: Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov: Opisný slohový postup, TC: Zhovárame sa a diskutujeme: Diskusia

Využitie 7. ročník: jazyková zložka – TC: Skladba: Zubný kaz – choroba alebo nedbanlivosť?

Využitie 8. ročník: literárna zložka – TC: Próza – zo života mladých ľudí: Tri gaštanové kone

Využitie 9. ročník: jazyková zložka – TC: Skladba: Kde, kedy, ako a prečo vznikli peniaze?

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Očakávania: Vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia

Využitie 5. ročník: slohová zložka – TC: Zhovárame sa a diskutujeme: Rozhovor

Využitie 6. ročník: slohová zložka – TC: Zhovárame sa a diskutujeme: Diskusia

Využitie 7. ročník: slohová zložka – TC: Komunikačné situácie: Riadený rozhovor

Využitie 8. ročník: slohová zložka – TC: Debatujeme na úrovni: Debata

Využitie 9. ročník: literárna zložka – TC: Próza: Dieťa zo smetiska

PREDMET: Anglický jazyk

Význam začlenenia finančnej gramotnosti do vzdelávacieho procesu pri výučbe anglického jazyka:

a) Obsahová stránka:

- Poznať význam životných hodnôt, vplyv peňazí
- Schopnosť stanoviť si priority
- Zabezpečiť životné potreby
- Používať spoľahlivé informácie
- Prostredníctvom príjmu a práce zabezpečiť životné potreby
- Organizovať osobné financie a hospodáriť s nimi
- Rozlišovať priaznivé podmienky pre úver

- Klásť dôraz na sporenie a investovať finančné prostriedky do správnych finančných produktov
- Oboznámiť sa s rôznymi rizikami a poznať rôzne druhy poistenia a ich využitie

b) Jazyková stránka:

- Rozšíriť slovnú zásobu
- Diskutovať
- Upevňovať rečový prejav
- Vytvoriť esej k téme
- Upevniť gramatické a lexikálne štruktúry v prejave

1. ČLOVEK VO SFÉRE PEŇAZÍ

- Pojem ľudská práca, charakteristika bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom, zodpovednosť za seba a svojich blízkych

9.ročník- diskusia

6. ročník- cena jedla, (cheaper, more expensive than...) poznať hodnotu vecí ako výsledku práce, finančné vyjadrenie hodnoty vecí, podľa toho prijímať nákupné rozhodnutia

5.ročník a 6.ročník– vyjadrenie ceny (číslovky), nácvik komunikačnej situácie v obchode

6.ročník, 2ANJ – cena jedla (číslovky)

2. FINANČNÁ ZODPOVEDNOSŤ A PRIJÍMANIE ROZHODNUTÍ

- Ochrana osobných údajov, opis problémov pri ich krádeži

8.ročník: should/shouldn't/must/mustn't, diskusia (vyjadrenie rady, čo robiť/nerobiť v prípade krádeže osobných údajov...)

- Zoradiť finančné ciele podľa dôležitosti na krátkodobé a dlhodobejšie ciele, zodpovedné rozhodovanie

7.ročník: použitie will/going to v eseji alebo diskusii, použitie časových linking words v budúcom čase pri plánovaní uskutočnenia finančných cieľov

3. ZABEZPEČENIE PEŇAZÍ PRE USPOKOJOVANIE ŽIVOTNYCH POTRIEB

- Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny

8.-9.ročník – diskusia

4. PLÁNOVANIE A HOSPODÁRENIE S FINANCIAMI

- Opis používania rôznych metód platenia

9.ročník: diskusia

7.-9.ročník, 2ANJ: rozšírenie slovnej zásoby o rôzne foriem platenia, výhody, nevýhody - vzťah

morálky a peňazí 8.-9.ročník: diskusia - vymenovať finančné inštitúcie v meste bydliska, slovná zásoba- Platobné prostriedky (coins, banknotes, cheques) – diskusia 8.-9. ročník

5. SPORENIE A INVESTOVANIE

- Prečo investovať, 7., 8.ročník: použitie might/ can

6. DRUHY POISTENIA, RIADENIE RIZIKA

- druhy poistenia- 9.ročník- diskusia
- Oblasti, kde je človek vystavený riziku úrazu

7.ročník, 8.ročník: diskusia, práca so slovnou zásobou

Matematika

Ročník 5.

Kompetencie:

- chápať funkciu peňazí ako prostriedok na zabezpečenie základných ľudských potrieb a hodnôt
- vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov

Téma: Počítame v eurách a centoch

Kompetencie:

- plánovanie a hospodárenie s peniazmi
- poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby
- porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných potrieb jednotlivca
- identifikovať zdroje osobných príjmov
- orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi

Téma: Osobný a rodinný rozpočet – projekt

Ročník 6.

Kompetencia: - vedieť stručne zhrnúť nástroje na ochranu spotrebiteľov

Téma: Jednoduché úlohy z reálneho života – desatinné čísla (kontrola účteniek)

Kompetencie: - vypracovať osobný finančný plán

- popísať spôsob používania rôznych metód platenia
- uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní pri nákupe

Téma: Desatinné čísla- rozpočet školského výletu- projekt

Ročník 7.

Kompetencie: - identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov

- vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenie žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti
- opísať spôsoby ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením alebo ako ich zvládnuť
- diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
- vysvetliť, akým spôsobom investovanie buduje majetok a pomáha pri plnení funkčných cieľov

Téma: Jednoduché úrokovanie

Kompetencie: - prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia

- nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov
- prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov
- vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach
- diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma: Projekt z bankovníctva (Aké sporenie, úvery ponúka banka)

Kompetencia: opísať faktory ovplyvňujúce výšku mzdy

Téma: Riešenie úloh s praktickou tematikou – mzda

Ročník 8.

Kompetencie: - osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

- prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia
- kontrolovať osobné informácie
- prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov
- opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením alebo ako ich zvládnuť

Téma: Celé čísla

Kompetencia: - zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny

Téma: Slovné úlohy s praktickou tematikou (celé čísla)

Ročník 9.

Kompetencie: - pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia

- osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby
- popísať fungovanie jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti
- nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov
- poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby
- diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
- zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny

Téma: Veľké čísla- štátny rozpočet (vyhľadanie informácií)

Kompetencie: - popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti

- osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

- poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby
 - vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov
- Téma: Štatistika- projekt – sledovanie spotreby vody a energie v domácnosti

Geografia

5. ročník

Témy: Ohnivé miesta na Zemi, zemetrasenie, činnosť vody a vetra

Kľúčové slová: súkromné poistenie

Celková kompetencia: **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík**

Čiastkové kompetencie :

- vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, úrazového a životného poistenia

6. ročník

Témy: USA- najvyspelejší štát sveta, stredná a južná Amerika

Kľúčové slová: životné potreby, ľudská práca, burza, zadlženosť

Celková kompetencia: **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrané a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb**

Čiastkové kompetencie:

- zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami
- pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí
- osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby

Celková kompetencia: **Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu**

Čiastkové kompetencie:

- opísať spôsoby ako sa vyhnúť problémom so zadlžením a ako ich zvládnuť

7. ročník

Témy: Obyvateľstvo Afriky a Ázie

Kľúčové slová: životné potreby, ľudská práca, chudoba, choroby

Celková kompetencia: **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrané a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb**

Čiastkové kompetencie:

- zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami
- pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí
- osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby
- popísať fungovanie problematiky jednotlivca, rodiny a štátu v ekonomickej oblasti

8. ročník

Kľúčové slová: dlhy, cestovné náklady , cestovné poistenie

Téma: Obyvateľstvo Európy

Celková kompetencia: **Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu**

Čiastkové kompetencie:

- identifikovať náklady a prínosy úverov

Téma: Metropoly Európy

Celková kompetencia: **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách**

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastkové kompetencie:

- nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov
- charakterizovať výhody cestovného poistenia do zahraničia

Téma: Južná Európa

Celková kompetencia: **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík**

Čiastkové kompetencie:

- zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny

9. ročník

Téma: Hospodárstvo

Kľúčové slová: peniaze, príjem a práca, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, hospodárska kríza

Celková kompetencia: **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík**

Čiastkové kompetencie:

- zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny

Téma: Cestovný ruch

Celková kompetencia: **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti**

Čiastkové kompetencie:

- uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe

Fyzika

Finančná gramotnosť vo fyzike 6. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
1. Človek vo sfére peňazí/ Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviest' príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.	Význam fyziky pre život človeka (Správne hospodárenie so zdrojmi surovín v spoločnosti a v domácnosti.) Projektová práca (Priať nákupné rozhodnutie na základe hodnoty – ceny tovaru, napr. minerálnej vody.)
2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/ Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.	Voda (Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o cene vody.) - cena vody z vodovodu – balenej vody - cena teplej vody – studenej vody - straty vody netesnosťou kohútikov
4.Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/ Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti. Č.k.4: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.	Projektová práca (Porovnať ceny minerálky v rôznych obchodoch a zodpovedne sa rozhodnúť pri nákupe.)

<p>7.Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Fyzika a výroba (Uviesť oblasti výroby a úpravy vody so zvýšeným rizikom úrazu.)</p>
--	---

Finančná gramotnosť vo fyzike 7. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti.</p>	<p>Projektová práca (Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri hospodárení s teplom -cena tepla za 1 GJ - úspory termoregulačnými ventilmi - ú. tepla izoláciou -ú. vhodným vetraním</p>
<p>7.Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.4: Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Zásady BOZ Horenie Projektová práca (Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a uviesť možnosť úrazového poistenia a poistenia majetku pred požiarom.)</p>

Finančná gramotnosť vo fyzike 8. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.</p>	<p>Projektová práca -infra červené žiarenie -únik tepla žiarením resp. skleníkový efekt</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>Pohyb telesa - pohyb telesa – spotreba paliva - straty odporom prostredia - práca, výkon, energia – účinnosť zariadení - súvislosť s tepelnou energiou 7.ročník</p>
<p>4.Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti. Č.k.4: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.</p>	<p>Projektová práca (Porovnať ceny rôznych balení minerálky, alebo iného tovaru, ceny v rôznych obchodoch a zodpovedne sa rozhodnúť pri nákupe.)</p>

<p>7. Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.4: Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Zásady BOZ pri práci vo fyzike 8. ročníka - zákonné poistenie - havarijné p.</p>
---	--

Finančná gramotnosť vo fyzike 9. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.</p>	<p>Projektová práca Využívanie elektrickej energie (Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri Využívaní el. en.)</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financií. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>El. prúd - rôzne tarify podľa spotreby</p>
<p>4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti. Č.k.4: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.</p>	<p>Elektrická práca - spotreba el. en. - straty el. en. – vplyv na spotrebu</p>
<p>7. Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.4: Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Zásady BOZ pri práci vo fyzike - zvlášť pri práci s el. prúdom (Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a poškodenia zdravia. Uviesť možnosť zdravotného a úrazového poistenia a poistenia majetku.)</p>

Chémia

Finančná gramotnosť v chémii 6. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia</p>	<p>Význam chémie pre život človeka (Správne hospodárenie so zdrojmi surovín v spoločnosti a v domácnosti.) Projektová práca (Prijať nákupné rozhodnutie na základe</p>

<p>životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.</p>	<p>hodnoty – ceny tovaru, napr. minerálnej vody.)</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>Voda (Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o cene vody.)</p>
<p>4.Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti. Č.k.4: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.</p>	<p>Projektová práca (Porovnať ceny minerálky v rôznych obchodoch a zodpovedne sa rozhodnúť pri nákupe.)</p>
<p>7.Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Chemická veda a výroba (Uviesť oblasti chemickej výroby so zvýšeným rizikom úrazu.)</p>

Finančná gramotnosť v chémii 7. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti.</p>	<p>Projektová práca (Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri používaní surovín, tovarov rôzneho účelu vzhľadom na materiál.)</p>
<p>7.Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.4: Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Zásady BOZ Horenie Projektová práca (Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a uviesť možnosť úrazového poistenia a poistenia majetku pred požiarom.)</p>

Finančná gramotnosť v chémii 8. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.</p>	<p>Projektová práca (Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri používaní surovín, tovarov rôzneho účelu vzhľadom na materiál.)</p>

<p>Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.</p>	
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>Voda Kovy (Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o cene materiálu.)</p>
<p>4.Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti. Č.k.4: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.</p>	<p>Projektová práca (Porovnať ceny rôznych balení minerálky, alebo iného tovaru, ceny v rôznych obchodoch a zodpovedne sa rozhodnúť pri nákupe.)</p>
<p>7.Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.4: Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Zásady BOZ pri práci v chémii Vodík Železo Významné oxidy (Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a uviesť možnosť úrazového poistenia a poistenia majetku.)</p>

Finančná gramotnosť v chémii 9. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.</p>	<p>Projektová práca Benzín Surovinové zdroje uhlíkovodíkov (Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri používaní surovín, tovarov rôzneho účelu vzhľadom na materiál.)</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>Benzín Saponáty (Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o cene materiálu.)</p>
<p>4.Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti. Č.k.4: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.</p>	<p>Projektová práca (Porovnať ceny rôznych balení tovaru, ceny v rôznych obchodoch a zodpovedne sa rozhodnúť pri nákupe.)</p>

<p>7. Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.4: Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Zásady BOZ pri práci v chémii Výroba benzínu Deriváty uhľovodíkov Organické látky v živých organizmoch Organické látky v bežnom živote (Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a poškodenia zdravia. Uviesť možnosť zdravotného a úrazového poistenia a poistenia majetku.)</p>
---	---

Biológia

Finančná gramotnosť v biológii 5. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.</p>	<p>Význam drevín pre život organizmov (Uviesť rôzne možnosti použitia dreva ako suroviny.)</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financií. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>Voda a jej okolie (Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o cene vody.)</p>
<p>4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti. Č.k.4: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.</p>	<p>Obilniny Olejníny a okopaniny (Uviesť význam, spôsob pestovania, náklady spojené s pestovaním a cena vyplývajúca zo spôsobu pestovania.)</p>

Finančná gramotnosť v biológii 6. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti.</p>	<p>Pestované rastliny v záhradách Pestované ovocné stromy a kry (Vedieť popísať svoje vlastné skúsenosti s prácami pri pestovaní a vysvetliť výhody pestovania zeleniny a ovocia v záhradách a sadoch.)</p>

<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách./ Č.k.6: Vedieť zhrnúť stručne princípy ochrany spotrebiteľov</p>	<p>Rybárstvo a rybníkárstvo Chovateľsky významné vtáky Chovateľsky významné cicavce (Vedieť si vybrať z množstva výrobkov, dbať na čerstvosť, podporiť výrobcov v regióne a v prípade nespokojnosti vedieť kroky pri riešení reklamácie.)</p>
--	---

Finančná gramotnosť v biológii 7. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.</p>	<p>Význam stavovcov v prírode a pre človeka Ochrana stavovcov (Poukázať na nutnosť ochrany prírody a nutnosť trestať priestupky pokutami v závislosti od ohrozenia živočíchov.)</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>Zložky potravy Premena látok a energie Zásady správnej výživy (Vedieť vyhľadať nielen cenovo výhodné potraviny , ale vedieť ich zvoliť aj nutrične vyvážené.)</p>
<p>7.Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík. Č.k.4: Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel. Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Význam opornej a pohybovej sústavy Poškodenia zraku a sluchu Životný štýl (Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a uviesť možnosť úrazového poistenia a poistenia majetku.)</p>

Finančná gramotnosť v biológii 8. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.</p>	<p>Neživá príroda (Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri používaní surovín, tovarov rôzneho účelu vzhľadom na materiál.)</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách. Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>Organogénne usadené horniny (Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o cene napr. ropy)</p>
<p>4.Plánovanie a hospodárenie</p>	<p>Projektová práca</p>

<p>s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti.</p> <p>Č.k.4: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.</p>	<p>(Porovnať ceny rôznych balení tovaru, ceny v rôznych obchodoch a zodpovedne sa rozhodnúť pri nákupe aj vzhľadom na environmentálnu problematiku.)</p>
<p>7.Riadenie rizika a poistenie/Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.</p> <p>Č.k.4: Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel.</p> <p>Č.k.5: Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.</p>	<p>Zemetrasenie Sopečná činnosť (Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a poškodenia zdravia. Uviesť možnosť zdravotného a úrazového poistenia a poistenia majetku.)</p>

Finančná gramotnosť v biológii 9. ročníka:

Téma/Celková kompetencia Čiastková kompetencia	Téma v TVVP/očakávania
<p>1. Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.</p> <p>Č.k.5: Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti. Prijímať nákupné rozhodnutia na základe hodnoty vecí.</p>	<p>Faktory ovplyvňujúce životné prostredie a podmienky života Starostlivosť o životné prostredie (Poukázať na rôzne spôsoby ekonomického sa správania v domácnosti, čo v konečnom dôsledku môže viesť k zlepšeniu životného prostredia.)</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí/Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.</p> <p>Č.k.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o produktoch.</p>	<p>Škodlivé vplyvy na zdravie človeka (Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o vplyvoch alkoholu, cigariet a drog na zdravie človeka a vplyv týchto závislostí na osobné aj rodinné financie.)</p>
<p>4.Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti.</p>	<p>Projektová práca (Navrhnuť možnosť využívania alternatívneho zdroja energie alebo ekologickej likvidácie odpadu z domácnosti s cieľom šetrenia financií a životného prostredia.)</p>

Dejepis

Význam začlenenia finančnej gramotnosti do vzdelávacieho procesu pri výučbe dejepisu:

Obsahová stránka:

- Poznať význam životných hodnôt, vplyv peňazí, oboznámiť sa s pojmom ľudská práca, poznať hodnotu peňazí
- Schopnosť stanoviť si priority, zoradiť finančné ciele podľa dôležitosti
- Zabezpečiť životné potreby
- Používať spoľahlivé informácie, identifikovať zavádzajúce reklamné informácie

- Prostredníctvom príjmu a práce zabezpečiť životné potreby
- Organizovať osobné financie a hospodáriť s nimi, zodpovednosť za finančné rozhodnutia
- Rozlišovať priaznivé podmienky pre úver, nevýhody úverov
- Klásť dôraz na sporenie a investovať finančné prostriedky do správnych finančných produktov
- Oboznámiť sa s rôznymi rizikami a poznať rôzne druhy poistenia a ich využitie

Využitie vo výchovno-vzdelávacích plánoch v jednotlivých ročníkoch:

- **Vývoj platidiel** od najstarších čias po súčasnosť, rozdiel medzi **výmenným a peňažným obchodom** – 5. ročník
- **Finančná nezodpovednosť a jej následky** – 9.ročník
- Analýza a vyhodnotenie finančnej **reklamy**, príklady tlačených a internetových zdrojov a ich porovnanie – 9.ročník
- **Kontrola osobných údajov a informácií**, obeť krádeže osobných informácií, ako sa brániť – 7.ročník
- Prijatie finančných rozhodnutí zvažovaním alternatív a dôsledkov, **stanovenie si cieľov** – krátkodobých a strednodobých, zhodnotenie výsledkov – 8.ročník
- Komunikačné stratégie na **diskusiu o finančných záležitostiach**, identifikácia rozdielov medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov – 6.-9. ročník
- Prepojenie vzájomných vzťahov medzi **životnými potrebami jednotlivcov a rodiny** – 6.-9. ročník
- **Finančný plán, denník príjmov a výdavkov** – 8. ročník
- **Metódy platenia** – debetné, kreditné karty, šeky... – 8. ročník
- **Úver, náklady a prínosy úverov** – 8. ročník
- **Sporenie a investovanie**, kedy investovať – 6.-7. ročník, vplyv ekonomickej krízy – 8.-9. ročník, oblasti s možnosťou úrazu pri práci – 6-9. ročník

Občianska náuka

5. ročník

Tem. celok: Moja rodina

Kľúčové slová: ekonomická funkcia rodiny- potreby, práca, príjmy, výdavky, rodinný rozpočet, vreckové,

Čiastkové kompetencie :

- Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti
- Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

6. ročník

Tem. celok: Vnútorný a vonkajší život jednotlivca

Čiastkové kompetencie:

- Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.
- Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.
- Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.
- Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.
- Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia

7. ročník

Tem. celok: Sociálne vzťahy v spoločnosti

Kľúčové slová: štruktúra spoločnosti, sociálne a ekonomické zmeny v spoločnosti, bohatstvo, chudoba, finančná zodpovednosť

Čiastkové kompetencie:

- Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne
- Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

8. ročník

Tem. celok: Štát a právo

Kľúčové slová: funkcie štátu

Čiastkové kompetencie:

- Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- Poznať systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby zo strany štátu.

Tem. celok: Ochrana spotrebiteľa

Čiastkové kompetencie:

- Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- Násť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov
- Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľa
- Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe

9. ročník

Tem. celok: Osobné financie

Kľúčové slová: peniaze, príjem a práca, dane a odvody, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, úver, sporenie, investovanie, systém bánk, účet, platobná karta, elektronické bankovníctvo, poistenie, hospodárska kríza

Kompetencie:

- *Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.*
- *Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách*
- *Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.*
- *Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti*
- *Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.*
- *Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.*
- *Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.*

Etická výchova (osobnostný a sociálny rozvoj)

8. ROČNÍK

A. ZABEZPEČENIE PEŇAZÍ PRE USPOKOJOVANIE ŽIVOTNÝCH POTRIEB – PRÍJEM A PRÁCA

Celková kompetencia:

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia:

1. Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
2. Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.
3. Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
4. Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

5. Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

6. Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

1. Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávania, že žiak je schopný:

- vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

2. Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

Očakávania, že žiak je schopný:

- vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.

3. Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Očakávania, že žiak je schopný:

- uviesť príklady ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.

4. Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

- vysvetliť pojem mzda,
- identifikovať zdroje osobných príjmov,
- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia, zisk),
- vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením inej rodiny.

5. Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Očakávania, že žiak je schopný:

- definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu,
- uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní.

6. Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný:

- opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti,
- vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí,
- uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.

B. PLÁNOVANIE A HOSPODÁRENIE S PENIAZMI

Celková kompetencia:

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia:

- 1. Vypracovať osobný finančný plán.**
- 2. Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.**
- 3. Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.**
- 4. Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.**
- 5. Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.**
- 6. Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.**

1. Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný:

- vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov,
- opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele – míňanie, sporenie a spoluúčasť,
- diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu (príjmy, výdavky, úspory).

- vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu,

Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Očakávania, že žiak je schopný:

- Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a vápisy z bankových účtov.

2. Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

- opísať rôzne typy finančných inštitúcií,
- vysvetliť, čím sa od seba finančné inštitúcie odlišujú.

3. Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania, že žiak je schopný:

- vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov,
- uviesť príklady, ako vonkajšie činitele (reklama) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze,
- prekontrolovať daň z pridanej hodnoty (DPH) na doklade o zaplatení nákupu.

4. Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný:

- Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.

C. ÚVER A DLH

Celková kompetencia:

Udržiavanie výhodnosti, požíčovanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia:

- 1. Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.**
- 2. Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.**
- 3. Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.**

1. Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

- vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požíčujú peniaze,
- vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia,
- opísať výhody a nevýhody využívania úveru,
- vysvetliť rozdiel medzi debetnou a kreditnou kartou,
- vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky.

2. Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný:

- vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požíčovaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote,
- uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.

3. Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

- Uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

D. SPORENIE A INVESTOVANIE

Celková kompetencia:

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia:

1. **Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.**

Očakávania, že žiak je schopný:

- uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu,
- opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele,
- vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“ ,
- vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.

E. RIADENIE RIZIKA A POISTENIE

Celková kompetencia:

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia:

1. **Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.**
2. **Pochopiť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.**
3. **Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.**
4. **Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.**

1. **Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.**

Očakávania, že žiak je schopný:

- uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti,
- diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

2. **Pochopiť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.**

Očakávania, že žiak je schopný:

-vysvetliť vplyv ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu.

3. **Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.**

Očakávania, že žiak je schopný:

- vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia.

4. **Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.**

Očakávania, že žiak je schopný:

- vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým: nemocenské, dôchodkové, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Človek a svet práce

Technika

5. ročník:

Kompetencia:

-Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Obsahová časť:

Jednoduché ručné opracovanie dreva.

6. ročník:

Kompetencia:

-Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľa.

Obsahová časť:

Lepidlá

Kompetencia:

-Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

Obsahová časť:

Povrchová úprava materiálov

Kompetencia:

-Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňaží ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Obsahová časť:

Návrh na zhotovenie výrobku

7. ročník:

Kompetencia:

-Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

Obsahová časť:

Vznik výrobku

Kompetencia:

Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných potrieb

Obsahová časť:

Praktická činnosť – výrobky z dreva, kovov, plastov

Svet práce

8. ročník

Kompetencia:

Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

Obsahová časť:

Moderné spotrebiče v domácnosti

Kompetencia:

Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti

Obsahová časť:

Ekologické aspekty a úspora vody a tepla

9. ročník

Kompetencia:

Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe

Obsahová časť:

Mliečny deň

Kompetencia:

Poznať a harmonizovať osobné a rodinné potreby

Obsahová časť:

Oprava odevov

Tvorba životného prostredia

5. ročník

Kompetencia:

Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe

Obsahová časť:

Zelenina, druhy, použitie

6. ročník

Kompetencia:

Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov

Obsahová časť:

Chov hospodárskych zvierat

7. ročník

Kompetencia:

Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov

Obsahová časť:

Hydropónia. Čo je to hydropónia, potreby na hydropóniu, nádoby, substrát, živný roztok, vhodné črepníkové rastliny.

Telesná a športová výchova

Žiak charakterizuje zdravotné poistenie a sociálne poistenie – nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti. Vysvetlí základný účel verejného poistenia, stručne charakterizuje zdravotné poistenie, sociálne poistenie – nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Žiak vysvetlí v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia. Vymenuje cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach a opíše, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené. Opíše, akým spôsobom môžu byť chránené cenné predmety a majetkové hodnoty.

Charakterizuje oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.

Náboženská výchova

I.ročník

Byť štedrý, vedieť sa podeliť

II.ročník a III. ročník

Nebyť ľahostajný k chudobným ľuďom a poznať hodnotu peňazí

IV. ročník

Byť bohatý a nezmeniť svoj charakter a svoju vieru

V. ročník

Osobnou usilovnosťou a pracovitnosťou zveľaďovať svoj majetok

VI. ročník

Poznať, ktoré veci časom hodnotu strácajú a ktoré získavajú, poznať hodnotu človeka

Dokázať pomôcť núdzným osobne i v organizáciách - Charita, UNESCO, Konto nádeje, Dobrá novina

VII. ročník

Obchod s ľuďmi za účelom práce, detská práca - súčasné formy otroctva

Poznať hodnotu ľudského života

VIII. ročník

Poznať zmysel práce a jej hodnotu pre človeka

Profesie - cena práce, Mať alebo byť, Schopnosť človeka deliť sa, Kritika slepého bohatstva

IX. ročník

Zodpovednosť za svoje talenty

Angažovanosť kresťana v realizovaní ekonomickej spravodlivosti

Aktualizácia materiálu

podľa Dodatku č. 1, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 16. decembra 2015 pod číslom 2015-11787/66378:8-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2016, začínajúc prvým ročníkom.

Na základe tohto doplnku sa dopĺňa Národný štandard rozvoja FG v téme č. 4 o nasledovnú čiastkovú kompetenciu, ktorú je potrebné vhodne zohľadniť vo vzdelávacom procese a zapracovať do UO jednotlivých predmetov:

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Úroveň 2:

Očakávaná, že žiak je schopný:

- vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu
- uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní
- použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy.

Obsah vzdelávania – odborný text:

Očakávanie:

- **uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní**

Rozhodovanie o výdavkoch štátu je veľmi zložitá činnosť, ktorá je súčasťou **verejných výdavkov**, ktorých cieľom je financovať verejné potreby.

Verejné výdavky predstavujú tok finančných prostriedkov, ktoré sú využívané na realizáciu rôznych funkcií štátu, vlády, VÚC, miest a obcí a to na základe princípov nenávratnosti, (tento sa líši od ostatných finančných vzťahov napr. úverových či poisťovacích s tým, že nevzniká žiaden právny nárok na ich vrátenie prípadne na poskytnutie akejkoľvek služby) a neekvivalentnosti, keď nie je priama väzba medzi príjmami a výdajmi, pričom prinášajú verejný úžitok napr. formou verejných služieb, ale ich produkciu nie je možné zveriť do rúk súkromným investorom a firmám.

Príklady verejných služieb prinášajúcich verejnosti úžitok:

- Justičný systém zabezpečujú všetky štáty vo vlastnej pôsobnosti z dôvodu zachovania čo najvyššej neustranosti a objektívnosti.
- Cestná infraštruktúra je prirodzený monopol, tak ako aj mnohé iné sieťové odvetvia.
- Niektoré rozsiahle projekty (napríklad, atómová elektrárňa) sú priveľké pre súkromnú firmu.
- Inžinierske siete ako rozvody pitnej vody resp. plynu a elektrickej energie, kanalizácie a čističky odpadových vôd.
- Mestské parky.
- Osvetlenie.
- Armáda.

Verejné výdavky sú financované z **daní a odvodov** (veľké sumy v rozsahu stoviek miliónov či miliárd eur).

Ako štát získava zdroje, to značí, aké príjmy najmä očakáva:

- ✓ Daň z pridanej hodnoty
- ✓ Dane z príjmov fyzických a právnických osôb
- ✓ Spotrebné dane
- ✓ Dane z príjmov a kapitálového majetku
- ✓ Granty a transfery
- ✓ Dane z medzinárodného obchodu a transakcií
- ✓ Ostatné príjmy (napr. zdravotné a sociálne odvody)

Na čo štát míňa, to značí, ako najmä využíva získané zdroje (výdavky):

- Ekonomická oblasť
- Všeobecné verejné služby
- Sociálne zabezpečenie
- Vzdelávanie
- Verejný poriadok a bezpečnosť
- Ochrana životného prostredia
- Obrana

- Rekreačia, kultúra a náboženstvo
- Bývanie a občianska vybavenosť
- Zdravotníctvo

Sektor verejnej správy tvoria verejné inštitúcie, ktoré zvykneme nazývať aj „štátne“.

Z pohľadu výdavkov je najrozsiahlejšou časťou:

1. **štátny rozpočet**, ktorý prerozdeľuje viac ako 60% peňazí
2. **ostatné výdavky** predstavujú výdavky na:
 - a.) Sociálnu poisťovňu a zdravotné poisťovne
 - b.) Obce, VÚC, Ostatné subjekty verejnej správy, RTVS

1. Štátny rozpočet je bilanciou príjmov a výdavkov štátu. Štát získava financie hlavne zdaňovaním občanov a firiem. Jednoducho povedané, štátny rozpočet vyjadruje ako štát míňa peniaze občanov a zároveň informuje, ako získané financie prerozdeľuje na jednotlivé ministerstvá, ktoré zodpovedajú za rôzne oblasti spoločenského života.

Poznámka č.1.:

pracovná pomôcka „Vesmír verejných výdavkov na príslušný rok“ na www.cenastatu.sk

Poznámka č.2.:

pracovná pomôcka „Prehľad výdavkov verejnej správy výdavkov na príslušný rok“ na www.rozpocet.sk

2. Ostatné výdavky:

a) Sociálna poisťovňa

vykonáva systém sociálneho poistenia pozostávajúci z 5 samostatných poistných systémov:

- ✚ Dôchodkové poistenie (pozostáva zo starobného a invalidného poistenia)
- ✚ Nemocenské poistenie
- ✚ Úrazové poistenie
- ✚ Garančné poistenie
- ✚ Poistenie v nezamestnanosti

Zdravotné poisťovne:

Verejné zdravotné poistenie je použité na zabezpečenie potrebnej zdravotnej liečebno-preventívnej starostlivosti pri ťažkom zdravotnom postihnutí, príp. osobitnej zdravotnej starostlivosti napr.:

- ambulantná starostlivosť
- lôžková a kúpeľná starostlivosť a pod.

b) Obce, VÚC a ostatné subjekty verejnej správy

(napríklad príspevkové organizácie, verejné vysoké školy a RTVS)

Miestne dane sú upravené zákonom, ukladajú ich obce a vyššie územné celky všeobecne záväzným nariadením, v ktorom upravujú sadzby daní, zníženie daní a oslobodenie od daní (spravidla býva uverejnené na webových stránkach obce resp. VÚC).

Ako obce a VÚC získavajú zdroje, to značí, aké príjmy najmä očakávajú:

- daň z nehnuteľností,
- daň za psa,
- daň za užívanie verejného priestranstva,
- daň za ubytovanie,
- daň za predajné automaty,
- daň za nevýherné hracie prístroje,
- daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta,
- daň za jadrové zariadenie,
- miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,
- daň z motorových vozidiel (môže ukladať aj VÚC)

Na čo obce a VÚC míňajú, to značí. ako najmä využívajú získané zdroje:

1. **bežné výdavky** – sú určené na zabezpečenie činnosti miestnej samosprávy v oblastiach:

a) výdavky na samosprávne funkcie obcí:

- výdavky na činnosť orgánov obce, na zariadenia a prevádzku zariadení obce (napr. platy, odmeny, starobné poistenie, poistné do ZP, energie, prevádzka zariadení, všeobecný spotrebný materiál, všeobecné služby, poštové a telekomunikačné služby a pod.)
- výdavky na spoločenskú činnosť obce (kultúrna činnosť, športová činnosť – kultúrne a športové kluby a pod.)
- výdavky na cestu, dopravu, požiarnu ochranu, políciu, občianska vybavenosť, vzdelávanie a cintoríny a pod.

b) výdavky na tvorbu a ochranu životného prostredia:

- výdavky na udržiavanie parkov, zelene,
- výdavky na čistotu ovzdušia, čističky,

c) výdavky pre rozpočtové organizácie a príspevky príspevkovým organizáciám.

2. **kapitálové (investičné) výdavky** – slúžia na financovanie investičných potrieb obce:

a) rozvojové programy – výstavba miest a obcí (napr. štúdie, expertízy a posudky, konzultácie, výstavby, poistenie do RF a pod.)

b) MHD, (napr. investície do nových dopravných prostriedkov)

c) komplexná bytová výstavba (napr. sociálne byty).

Vedeli ste, že...?:

- ❖ verejná správa je najväčším zamestnávateľom na Slovensku
- ❖ vzdelávanie zahŕňa okrem základného, stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania aj iné formy vzdelávania (napr. e-learning)
- ❖ základný výskum je súčasťou školstva
- ❖ súčasťou sociálneho systému je aj:
- ❖ pomoc v hmotnej núdzi, prídavky na dieťa, rodičovský príspevok, vianočné príspevky
- ❖ ale aj starostlivosť o ohrozené deti -detské domovy, politika trhu práce, služby zamestnanosti
- ❖ výdavky na obranu predstavujú mzdy vojakov a ostatných zamestnancov, ale aj prevádzku vojenských zariadení a mierové misie v zahraničí
- ❖ ochrana vôd, čističky a kanalizácia sú súčasťou výdavkov životného prostredia
- ❖ protipovodňové opatrenie, ochrana ovzdušia, prírody a krajiny a odpady tiež spadajú do ŽP
- ❖ súčasťou výdavkov z oblasti kultúry patria divadlá, knižnice, múzeá, hudba, granty, ale aj cirkev a náboženské spoločnosti
- ❖ RTVS
- ❖ väzenstvo a súdnictvo spadajú pod spravodlivosť
- ❖ polícia, hasiči a ochrana štátnej hranice sú súčasťou výdavkov vnútornej bezpečnosti a správy
- ❖ Slovenská informačná služba, Generálna prokuratúra SR, Slovenská akadémia vied patria medzi ostatné výdavky štátneho rozpočtu
- ❖ medzi najlepšie hospodáriace mestá patria najmä Kysucké Nové Mesto, Strážske, Nová Baňa
- ❖ medzi najhoršie hospodáriace mestá patria najmä Myjava, Spišské Vlachy, Veľký Šariš

Aktualizovaný materiál prerokovala a schválila PR na svojom zasadnutí dňa

Materiál vstupuje do platnosti 1. septembra 2016 ako Dodatok ku ŠkVP ISCED 1, ŠkVP ISCED 2 resp. i-ŠkVP ISCED1 a i-ŠkVP ISCED2.

